ٴتۇزىم سەنىمىن كۇشەيتىپ، "جۇڭگو جونگە سالۋى"نىڭ جاڭا تاراۋىن جازدى

(باسى 1 ـ بەتتە)

ورتالىق ۇگىت ـ لەكسيا ۇيىرمەسىن اتتانىسقا كەلتىرۋ ٴماجىلىسىنىڭ رۋحىن ۇيرەنىپ، ۇعىنىپ، جالپى ٴماجىلىس «قارارى»، «پارتيا 19 ـ كەزەكتى ورتالىق كوميتەتى ٴتورتىنشى جالپى ٴماجىلىسى رۋحىنىڭ ۇگىت ـ لەكسيا جەلىسى» بويىنشا مۇقيات ساباق دايىنداپ، ۇگىت ـ لەكسيا ماقالاسىن دايىنداپ، جازىپ، جەر ـ جەرگە بارىپ ۇگىت ـ لەكسيا جاساۋ ٴۇشىن تولىق دايىندالدى.

11 ـ ايدىڭ 7 ـ كۇنى تۇستەن كەيىن ورتالىق ۇگىت ـ لەكسيا ۇيىرمەسى حالىق سارايىندا العاشقى بايانداما جيىنالىسىن وتكىزدى. ورتالىق ۇگىت ـ لەكسيا ۇيىرمەسىنىڭ مۇشەسى، جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسى ورتالىق كوميتەتى ساياسي بيۋروسىنىڭ مۇشەسى، ورتالىق كوميتەت ۇگىت بولىمىنىڭ باستىعى حۋاڭ كۇنمىڭ 19 ـ كەزەكتى ورتالىق كوميتەتتىڭ ٴتورتىنشى جالپى ماجىلىسىنەن بەرى پارتيا مەن مەملەكەت ىستەرىندە قول جەتكەن كەلەلى جەتىستىكتەردى تانىستىرىپ، جالپى ٴماجىلىستىڭ كەلەلى ٴمانىن بايانداپ، جۇڭگوشا سوتسياليزم ٴتۇزىمى مەن مەملەكەتتى جونگە سالۋ جۇيەسىنىڭ كورنەكتى ابزالدىلىقتارىن بايىمداپ، جالپى ٴماجىلىس «قارار»ىندا العا قويىلعان جالپى تۇلعالىق تالاپتى، جالپى تۇلعالىق نىسانانى جانە ٴتۇيىندى مىندەتتەردى توڭىرەكتەي وتىرىپ جۇيەلى تۇسىنىك جاسادى. باياندامادا جاندى دا ناقتى مىسالداردى، ساندى ماليمەتتەردى، كەستەلەردى قولدانىپ، تەرەڭدەي، جان ـ جاقتىلى، قاراپايىم دا ۇعىنىقتى تۇسىنىك جاساپ، تىڭدارمانداردىڭ جالپى ٴماجىلىستىڭ رۋحى جونىندەگى تۇسىنىگىن تەرەڭدەتۋىنە كومەكتەستى.

11 ـ ايدىڭ 10 ـ كۇنىنەن باستاپ، ورتالىق ۇگىت ـ لەكسيا ۇيىرمەسىنىڭ مۇشەلەرى بۇكىل ەلدىڭ جەر ـ جەرىندە ۇگىت ـ لەكسيا ورىستەتتى. «قارار»دىڭ پارتيا ىشىندەگى دەموكراتيانى ساۋلەلەندىرۋدىڭ، بۇكىل پارتيانىڭ اقىل ـ پاراساتىن شوعىرلاندىرۋدىڭ جاۋھارى ەكەندىگىن ايقىن ٴتۇسىندىردى، جۇڭگوشا سوتسياليزم ٴتۇزىمى مەن مەملەكەتتى جونگە سالۋ جۇيەسىنىڭ كورنەكتى ابزالدىلىعىن ايقىن ٴتۇسىندىردى، جۇڭگوشا سوتسياليزم تۇزىمىنە تاباندى بولۋدىڭ جانە ونى كەمەلدەندىرۋدىڭ، مەملەكەتتى جونگە سالۋ جۇيەسى مەن جونگە سالۋ قابىلەتىن وسىزامانداندىرۋدى ىلگەرىلەتۋدىڭ جالپى تۇلعالىق تالابى مەن جالپى تۇلعالىق نىساناسىن ايقىن ٴتۇسىندىردى... قالادان اۋىل ـ قىستاققا دەيىن، ورگاندان، كاسىپورىنداردان الەۋمەتتىك اۋماقتارعا، مەكتەپتەرگە دەيىن، ورتالىق ۇگىت ـ لەكسيا ۇيىرمەسىنىڭ مۇشەلەرى جالپى ٴماجىلىستىڭ رۋحىن شەشىلە باياندادى، بەتالىسى ايقىن، ٴتۇيىنى كورنەكتى بولعاندىقتان، كادرلاردىڭ، بۇقارانىڭ قىزۋ قارسى الۋىنا بولەندى.

ورتالىق ۇگىت ـ لەكسيا ۇيىرمەسىنىڭ مۇشەسى، جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسى ورتالىق كوميتەتى ساياسي بيۋروسىنىڭ مۇشەسى، گۋاڭدۇڭ ولكەلىك پارتكومىنىڭ شۋجيى لي شي "جۇڭگوشا سوتسياليزم تۇزىمىنە تاباندى بولۋدىڭ جانە ونى كەمەلدەندىرۋدىڭ، مەملەكەتتى جونگە سالۋ جۇيەسى مەن جونگە سالۋ قابىلەتىن وسىزامانداندىرۋدى ىلگەرىلەتۋدىڭ كەلەلى ٴمانىن تولىق تانۋ"، "جۇڭگوشا سوتسياليزم ٴتۇزىمى مەن مەملەكەتتى جونگە سالۋ جۇيەسىنىڭ كورنەكتى ابزالدىلىعىن جەتە ٴتۇسىنىپ، جۇڭگوشا سوتسياليزم ٴتۇزىمى سەنىمىن بەكەمدەۋ"، "جۇڭگوشا سوتسياليزم تۇزىمىنە تاباندى بولۋدىڭ جانە ونى كەمەلدەندىرۋدىڭ، مەملەكەتتى جونگە سالۋ جۇيەسى مەن جونگە سالۋ قابىلەتىن وسىزامانداندىرۋدى ىلگەرىلەتۋدىڭ جالپى تۇلعالىق تالابىن، جالپى تۇلعالىق نىساناسىن جانە ٴتۇيىندى مىندەتتەرىن دۇرىس يگەرۋ"، "پارتيا باسشىلىعىن كۇشەيتىپ، جالپى ٴماجىلىس تۇراقتاندىرعان نىسانالار مەن مىندەتتەردىڭ جاپپاي تىڭعىلىقتى تياناقتاندىرىلۋىنا شىنايى كەپىلدىك ەتۋ" سياقتى 4 جاقتان تەرەڭدەي تۇسىنىك جاسادى.

شاڭحاي كورمە ورتالىعىندا وتكىزىلگەن شاڭحاي قالاسىنىڭ پارتيا 19 ـ كەزەكتى ورتالىق كوميتەتى ٴتورتىنشى جالپى ٴماجىلىسىنىڭ رۋحىن ۇيرەنۋ، دايەكتەلەندىرۋ جونىندەگى ورتالىق ۇگىت ـ لەكسيا ۇيىرمەسىنىڭ بايانداما جاساۋ جيىنالىسى ادامعا لىق تولدى. ورتالىق ۇگىت ـ لەكسيا ۇيىرمەسىنىڭ مۇشەسى، جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسى ورتالىق كوميتەتى ساياسي بيۋروسىنىڭ مۇشەسى، شاڭحاي قالالىق پارتكومىنىڭ شۋجيى لي چياڭ جالپى ٴماجىلىستىڭ نەگىزگى تاقىرىبىمەن تىعىز بىرلەستىرىپ، باس شۋجي شي جينپيڭنىڭ شاڭحاي قالاسىندا قىزمەت تەكسەرگەندە سويلەگەن ماڭىزدى ٴسوزىنىڭ جانە 2 ـ كەزەكتى جۇڭگو حالىقارالىق يمپورت كورمەسىنىڭ اشىلۋ سالتانىندا سويلەگەن ارقاۋ ٴسوزىنىڭ رۋحىن ۇيرەنۋمەن، دايەكتەلەندىرۋمەن ۇشتاستىرىپ، شاڭحايدىڭ ٴىس جۇزىندەگىمەن تىعىز بايلانىستىرىپ، نازاريا مەن امالياتتى، تاريح پەن رەالدىقتى ۇشتاستىرىپ جان ـ جاقتى، تەرەڭدەي بايىمداۋ جاساپ، تۇتاس قالانىڭ جوعارىدان ـ تومەنگە دەيىن جالپى ٴماجىلىستىڭ رۋحىن جانە باس شۋجي شي جينپيڭنىڭ نۇسقاۋىن، تالابىن جاڭا داۋىردەگى شاڭحايدىڭ دامۋداعى تىڭ كەرەمەتىن قۇلشىنا جاراتۋدىڭ قۋدىرەتتى قوزعاۋشى كۇشىنە اينالدىرۋىن تالاپ ەتتى.

ورتالىق ۇگىت ـ لەكسيا ۇيىرمەسىنىڭ مۇشەسى، جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسى ورتالىق كوميتەتى ساياسي بيۋروسىنىڭ مۇشەسى، تيانجين قالالىق پارتكومىنىڭ شۋجيى لي حۇڭجۇڭ جالپى ٴماجىلىستىڭ كەلەلى ٴمانى، جۇڭگوشا سوتسياليزم ٴتۇزىمى مەن مەملەكەتتى جونگە سالۋ جۇيەسىنىڭ كورنەكتى ابزالدىلىعى، پارتيانىڭ ورتالىقتاعان ٴبىر تۇتاس باسشىلىعىنا تاباندى بولۋ، "ەكىنى قورعاۋ"دى باتىل ورىنداۋ، جالپى ٴماجىلىستىڭ رۋحىن دايەكتەلەندىرۋدى، تياناقتاندىرۋدى شي جينپيڭنىڭ جاڭا ٴداۋىر جۇڭگوشا سوتسياليزم يدەياسىنىڭ تيانجيندەگى تىڭعىلىقتى امالياتىن ىلگەرىلەتۋمەن بىرلىككە كەلتىرۋ، پارتيانى بەلگىلەمە بويىنشا جونگە سالۋدى جاپپاي ىلگەرىلەتۋ، يدەولوگيا قىزمەتىنىڭ ماڭىزدىلىعى، ٴتۇزىمدى اتقارۋ تەبىنىن كۇشەيتۋ، نەگىزگى ساتىنى جونگە سالۋدا جاڭالىق اشۋ سياقتى 8 جاقتان جۇيەلى ۇگىت ـ لەكسيا جانە بايىمداۋ جاسادى. بايانداما جاساۋ جيىنالىسىنان كەيىن، ول تاعى دەمالىسقا، پەنسياعا شىققان كادرلار، الەۋمەتتىك اۋماقتىڭ پارتيا ياچەيكا شۋجيلەرى قاتارلىلارمەن بەتپە ـ بەت اۋىس ـ كۇيىس جاسادى.

ۇرىمجىدە وتكىزىلگەن ۇگىت ـ لەكسيا بايانداما جاساۋ جيىنالىسىندا، ورتالىق ۇگىت ـ لەكسيا ۇيىرمەسىنىڭ مۇشەسى، جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسى ورتالىق كوميتەتى ساياسي بيۋروسىنىڭ مۇشەسى، شينجياڭ ۇيعۇر اۆتونوميالى رايوندىق پارتكومىنىڭ شۋجيى چىن چۋانگو پارتيا 19 ـ كەزەكتى ورتالىق كوميتەتىنىڭ ٴتورتىنشى جالپى ٴماجىلىسى اشىلۋىنىڭ كەلەلى ٴمانىن تەرەڭ بايانداپ، جۇڭگوشا سوتسياليزم ٴتۇزىمى مەن مەملەكەتتى جونگە سالۋ جۇيەسىنىڭ كورنەكتى ابزالدىلىعىن جان ـ جاقتى بايىمداپ، جالپى ٴماجىلىس قاراپ ماقۇلداعان «جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسى ورتالىق كوميتەتىنىڭ جۇڭگوشا سوتسياليزم تۇزىمىنە تاباندى بولۋ جانە ونى كەمەلدەندىرۋ، مەملەكەتتى جونگە سالۋ جۇيەسى مەن جونگە سالۋ قابىلەتىن وسىزامانداندىرۋدى ىلگەرىلەتۋ جونىندەگى ٴبىرقانشا كەلەلى ماسەلەلەر تۋرالى قارارى» العا قويعان جالپى تۇلعالىق تالاپتى، جالپى تۇلعالىق نىسانانى جانە ٴتۇيىندى مىندەتتەردى جۇيەلى ٴتۇسىندىرىپ، جالپى ٴماجىلىس رۋحىن ۇيرەنۋ، ۇگىتتەۋ، دايەكتەلەندىرۋ، جۇڭگوشا سوتسياليزم تۇزىمىنە تاباندى بولۋ جانە ونى كەمەلدەندىرۋ، مەملەكەتتى جونگە سالۋ جۇيەسى مەن جونگە سالۋ قابىلەتىن وسىزامانداندىرۋدى ىلگەرىلەتۋ جونىندە تانىمىن، اسەرىن باياندادى.

چۇڭچيڭدە ورتالىق ۇگىت ـ لەكسيا ۇيىرمەسىنىڭ مۇشەسى، جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسى ورتالىق كوميتەتى ساياسي بيۋروسىنىڭ مۇشەسى، چۇڭچيڭ قالالىق پارتكومىنىڭ شۋجيى چىن مين ـ ر پارتيا 19 ـ كەزەكتى ورتالىق كوميتەتىنىڭ ٴتورتىنشى جالپى ٴماجىلىسى اشىلۋىنىڭ كەلەلى ٴمانىن تەرەڭ بايانداپ، جۇڭگوشا سوتسياليزم ٴتۇزىمى مەن مەملەكەتتى جونگە سالۋ جۇيەسىنىڭ كورنەكتى ابزالدىلىعىن جۇيەلى بايىمدادى، سونداي ـ اق ٴتۇزىم سەنىمىن بەكەمدەۋ، مەملەكەتتى جونگە سالۋ جۇيەسى مەن جونگە سالۋ قابىلەتىن وسىزامانداندىرۋدى ىلگەرىلەتۋ، جالپى ٴماجىلىستىڭ رۋحىن ۇيرەنۋ، ۇگىتتەۋ، دايەكتەلەندىرۋ سياقتى جاقتاردا تانىمىن، اسەرىن باياندادى. ول مىنالاردى تالاپ ەتتى: چۇڭچيڭدە بۇكىل قالا بويىنشا جوعارىدان تومەنگە دەيىن جالپى ٴماجىلىستىڭ رۋحىن ۇيرەنۋ، ۇگىتتەۋ، دايەكتەلەندىرۋدى ماڭىزدى ساياسي مىندەت رەتىندە يگەرىپ، ىقىلاس قويا شىنايى ۇيرەنىپ، سەزىم ـ سۇيىسپەنشىلىكپەن ايتىپ، بار پارىمەنىمەن ىستەپ، پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ شەشىمدەرىنىڭ، ورنالاستىرۋلارىنىڭ چۇڭچيڭدە تياناقتانىپ ونىمدىلىك كورسەتۋىنە شىنايى كەپىلدىك ەتۋ كەرەك.

بەيجيڭنىڭ قالا قوسالقى ورتالىعىندا، ورتالىق ۇگىت ـ لەكسيا ۇيىرمەسىنىڭ مۇشەسى، جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسى ورتالىق كوميتەتى ساياسي بيۋروسىنىڭ مۇشەسى، بەيجيڭ قالالىق پارتكومىنىڭ شۋجيى ساي چي "جۇڭگوشا سوتسياليزم تۇزىمىنە تاباندى بولۋدىڭ جانە ونى كەمەلدەندىرۋدىڭ، مەملەكەتتى جونگە سالۋ جۇيەسى مەن جونگە سالۋ قابىلەتىن وسىزامانداندىرۋدى ىلگەرىلەتۋدىڭ كەلەلى ٴمانىن تولىق تانۋ"، "جۇڭگوشا سوتسياليزم ٴتۇزىم سەنىمىن بەكەمدەۋ"، "پارتيا باسشىلىعىنىڭ تۇزىمدىك جۇيەسىنە تاباندى بولۋ جانە ونى كەمەلدەندىرۋ" سياقتى 13 جاقتى توڭىرەكتەي وتىرىپ جالپى ٴماجىلىس رۋحىن جۇيەلى بايىمداۋ جانە ىشكەرىلەي ٴتۇسىندىرۋ جاسادى. بايانداما جاساۋ جيىنالىسىنان سوڭ، ول تۇڭجوۋ رايونى تۇڭيۇن مالەسىنە كەلىپ، نەگىزگى ساتىداعى كادرلارمەن، بۇقارامەن اۋىس ـ كۇيىس جاساپ، اڭگىمە ٴماجىلىس وتكىزىپ، جالپى ٴماجىلىستىڭ رۋحى جونىندە ۇگىت ـ لەكسيا جاسادى. ول مىنالاردى ٴبىلدىردى: استانانى جونگە سالۋدا نەگىزگى ساتىنىڭ نەگىزىن ۋيداعداي بەكەمدەپ، قىزمەتتەردى تىكەلەي مالەلەرگە دەيىن يگەرىپ، الەۋمەتتىك اۋماقتاردى جونگە سالۋ جۇيەسى جونىندە كۇش سالا ىزدەنىس جاساۋ كەرەك.

ۇگىت ـ لەكسيا ۇيىرمەسى مۇشەلەرىنىڭ ۇگىت ـ لەكسياسىن تىڭداعاننان كەيىن، 53 جىلدىق پارتيا ستاجىنا يە شينجياڭ ۇرىمجى قالاسى تيانشان رايونى سانشان الەۋمەتتىك اۋماعىنداعى پارتيا مۇشەسى جاپار ٴراجىپ تەبىرەنىپ بىلاي دەدى: "قازىر مەملەكەت بارعان سايىن بايىپ، قۋدىرەتتەنۋدە، ٴبىزدىڭ تۇرمىسىمىز دا بارعان سايىن جاقسارۋدا، بۇقارا تۇگەلدەي شىن جۇرەكتەن پارتياعا العىس ايتادى".

(باسى 1 ـ بەتتە)

ۇگىت ـ لەكسيا بايانداماسىن جاساۋ ماجىلىسىندە، شاۋكەت يەمين شي جينپيڭنىڭ جاڭا ٴداۋىر جۇڭگوشا سوتسياليزم يدەياسىن ۇيرەنۋدى، دايەكتەلەندىرۋدى مىقتاپ ارقاۋ ەتىپ، "ٴتورت تانىم"دى كۇشەيتىپ، "ٴتورت سەنىم"دى بەكەمدەپ، "ەكىنى قورعاۋ"دى ورىنداپ، "پارتيا 19 ـ كەزەكتى ورتالىق كوميتەتى ٴتورتىنشى جالپى ٴماجىلىسىنىڭ كەلەلى ٴمانى"، "جۇڭگوشا سوتسياليزم ٴتۇزىمى مەن مەملەكەتتى جونگە سالۋ جۇيەسىنىڭ كورنەكتى ابزالدىلىعى"، "جۇڭگوشا سوتسياليزم تۇزىمىنە تاباندى بولۋ جانە ونى كەمەلدەندىرۋ، مەملەكەتتى جونگە سالۋ جۇيەسى مەن جونگە سالۋ قابىلەتىن وسىزامانداندىرۋدى ىلگەرىلەتۋ جونىندەگى كەلەلى ورنالاستىرۋلار مەن كەلەلى مىندەتتەر"، "پارتيا 19 ـ كەزەكتى ورتالىق كوميتەتى ٴتورتىنشى جالپى ٴماجىلىسىنىڭ رۋحىن حالىق قۇرىلتايىنىڭ ٴتۇرلى قىزمەتتەرى بارىسىندا باتىل دايەكتەلەندىرۋ، تياناقتاندىرۋ" سياقتى جاقتاردان ىشكەرىلەي ٴتۇسىنىك جاسادى.

شاۋكەت يەمين بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: پارتيا 19 ـ كەزەكتى ورتالىق كوميتەتى ٴتورتىنشى جالپى ٴماجىلىسىنىڭ رۋحىن، اسىرەسە، باس شۋجي شي جينپيڭنىڭ ماڭىزدى ٴسوزىنىڭ رۋحىن ىشكەرىلەي ۇيرەنىپ، دايەكتەلەندىرىپ، يدەيالىق تانىمدى اناعۇرلىم تەرەڭدەتۋگە، جاۋاپكەرشىلىك ارقالاۋدى اناعۇرلىم كۇشەيتۋگە كۇش سالىپ، ۇيرەنۋدى، ۇگىتتەۋدى، دايەكتەلەندىرۋدى مۇقيات شىنايى ۇستاپ، ۋيداعداي يگەرىپ، جاڭا داۋىردەگى حالىق قۇرىلتايى قىزمەتىنىڭ دەڭگەيىن جالپى بەتتىك جوعارىلاتۋ كەرەك.

شاۋكەت يەمين بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: پارتيا 19 ـ كەزەكتى ورتالىق كوميتەتى ٴتورتىنشى جالپى ٴماجىلىسىنىڭ رۋحىن ۇيرەنۋدى حالىق قۇرىلتايى ۋاكىلدەرىن جانە حالىق قۇرىلتايى كادرلارىن باۋلۋداعى ٴتۇيىندى ساباق ەتىپ، جان ـ جاقتىلى جۇيەلى ۇيرەنىپ، ىشكەرىلەي وي جۇگىرتە ۇيرەنىپ، ٴىس جۇزىندىكپەن بىرلەستىرە ۇيرەنىپ، ۇيرەنۋدى، وي جۇگىرتۋدى، قولدانۋدى ساباقتاستىرۋدى، ٴبىلۋدى، سەنۋدى، ارەكەتتى بىرلىككە كەلتىرۋدى شىنايى ورىنداۋ كەرەك. باسشى كادرلار باستاماشىلدىقپەن لەكسيا سويلەۋگە تاباندى بولىپ، ٴار دارەجەلى حالىق قۇرىلتايى ۋاكىلدەرىن بەلسەندىلىكپەن ۇگىت ـ لەكسيا سويلەۋگە ۇيىمداستىرىپ، اتتانىسقا كەلتىرىپ، جالپى ٴماجىلىس رۋحىنىڭ نەگىزگى ساتىعا ٴسىڭۋىن، بۇقارا اراسىنا جەتۋىن ىلگەرىلەتۋ كەرەك.

شاۋكەت يەمين بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: پارتيانىڭ حالىق قۇرىلتايى قىزمەتىنە باسشىلىعىنا مىقتاپ تاباندى بولىپ، پارتيا باسشىلىعىنىڭ، حالىقتىڭ قوجايىن بولۋىنىڭ، مەملەكەتتى زاڭمەن جونگە سالۋدىڭ ورگانيكالى بىرلىگىنە تاباندى بولىپ، باستان ـ اياق يدەيادا، ساياسيدا، ارەكەتتە شي جينپيڭ جولداستى ۇيتقى ەتكەن پارتيا ورتالىق كوميتەتىمەن وسكەلەڭ ٴبىر اۋىزدىلىقتى ساقتاپ، حالىق قۇرىلتايىنىڭ ٴتۇرلى قىزمەتتەرىنىڭ پارتيانىڭ باسشىلىعىن كۇشەيتۋگە ٴتيىمدى بولۋىنا، پارتيانىڭ بيلىك جۇرگىزۋ ورنىن بەكەمدەۋگە ٴتيىمدى بولۋىنا، پارتيانىڭ حالىقتى باستاپ مەملەكەتتى ٴونىمدى جونگە سالۋىنا ٴتيىمدى بولۋىنا شىنايى كەپىلدىك ەتۋ كەرەك. جاڭا داۋىردەگى پارتيانىڭ شينجياڭدى جونگە سالۋ جالپى جوباسىن، اسىرەسە، قوعام ورنىقتىلىعى مەن باياندى تىنىشتىق باس نىساناسىن دايەكتەلەندىرىپ، تياناقتاندىرىپ، حالىق قۇرىلتايىنىڭ مىندەت ـ جاۋاپكەرشىلىگىن زاڭ بويىنشا جالپى بەتتىك ادا ەتۋ كەرەك. حالىقتى وزەك ەتۋگە تاباندى بولىپ، حالىقتىڭ تۇلعالىق ورنىن قۇرمەت ەتىپ، حالىق قۇرىلتايى ۋاكىلدەرىمەن جانە حالىق بۇقاراسىمەن بايلانىستى قويۋلاتىپ، قوعام ورنىقتىلىعى مەن باياندى تىنىشتىق جۇزەگە اسىرۋ جولىندا حالىقتىڭ تىلەگىن، حالىقتىڭ كۇشىن كەڭىنەن ۇيىستىرۋ كەرەك. حالىق قۇرىلتايىنىڭ جانە ونىڭ تۇراقتى كوميتەتىنىڭ شينجياڭدى زاڭمەن جونگە سالۋدى جاپپاي ىلگەرىلەتۋدە ارقالاعان ماڭىزدى بورىشىن، ساياسي جاۋاپكەرشىلىگىن تەرەڭ تانىپ جانە يگەرىپ، عىلىمي زاڭ شىعارۋدى، زاڭدى قاتاڭ اتقارۋدى، ٴادىلدىك ٴادىل جۇرگىزۋدى، جالپى حالىقتىڭ زاڭعا بويسۇنۋىن ىلگەرىلەتۋ كەرەك. نەگىزگى زاڭ ۇگىت ـ تاربيە قيمىلىن ىشكەرىلەي قانات جايدىرىپ، نەگىزگى زاڭنىڭ اتقارىلۋى مەن باقىلاۋىن كۇشەيتۋ كەرەك. زاڭدا بەلگىلەنگەن باقىلاۋ مىندەت ـ جاۋاپكەرشىلىگىن شىنايى ادا ەتىپ، باقىلاۋدىڭ ونىمدىلىگىن كۇشەيتىپ، نەگىزگى زاڭنىڭ، زاڭداردىڭ، زاڭ ەرەجەلەرىنىڭ جالپى بەتتىك ٴونىمدى اتقارىلۋىنا شىنايى كەپىلدىك ەتىپ، ەڭ كەڭ حالىقتىڭ ٴتۇبىرلى مۇددەسىنىڭ قورعالۋىنا جانە جۇزەگە اسىرىلۋىنا شىنايى كەپىلدىك ەتۋ كەرەك.

اۆتونوميالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كوميتەتىنىڭ ورىنباسار مەڭگەرۋشىلەرى لي شۋەجۇن، ۋاڭ يۇڭميڭ، ٴمۇتاللىپ قاسىم، دۋڭ شيڭگۋاڭ، گۇلشات ابدىقادىر، مانەن زەينەل، سو يۋە ۇگىت ـ لەكسيا بايانداماسىن جاساۋ ماجىلىسىنە قاتىناستى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

قىزمەت اترەتىنىڭ ورىنباسار باستىعى يۋان لەي بىلاي دەدى: قىستاقتاعى جول قاتتىلاندىرىلۋدان بۇرىن، ٴار كوكتەمدە قار ـ مۇز ەرىگەن جانە جاڭبىر جاۋعان كەزدەرى جول بالشىقتان اياق الىپ جۇرگىسىز بولاتىن. تىزەدەن كەلەتىن سۋ ەتىك كيسەڭ دە، ٴۇستى ـ باسىڭا بالشىق شاشىراماي قويمايتىن. قازىر جول جاسالدى، كۇنى بويى وتباسىلارىن ارالاپ جاعداي ۇعىسقاندا دا، ٴۇستى ـ باسىڭ تاپ ـ تازا تۇرادى، سۋ ەتىك بىرتىندەپ "قاتاردان قالدى".

"قازىر قىستاعىمىزداعى 10 كيلومەترگە جۋىق جول تۇگەلدەي اسفالتتاندىرىلدى، ۇيلەردىڭ بارلىعى بەيقۇت ٴۇي. مادەنيەت شاعىن الاڭى، شارۋاشىلىق قورۋ شاعىن الاڭى، بالاباقشا، ەمحانا تۇگەلدەي ادەمى سالىنعان، تۇرمىس ورتاسى جاقسارىپ، قىستاق تۇرعىندارى ناقتى تيىمدىلىككە كەنەلىپ، ٴۇمىتى جانىپ، كەدەيلىكتەن ارىلىپ كىرىستى ارتتىرۋ سەنىمى ٴتيپتى دە ارتا ٴتۇستى"، ـ دەدى قىستاق تۇرعىندار كوميتەتى اۋلاسىنىڭ جانىنان اسحانا اشقان قىستاق تۇرعىنى ابدۋۋالي الىم.

ٴۇشتۇرپان اۋداندىق پارتكومىنىڭ شۋجيى ليۋ گوچياڭ تانىستىرىپ بىلاي دەدى: كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ سىندى قيان ـ كەسكى شايقاستىڭ جەڭىسىنە باتىلدىقپەن جەتۋ ٴۇشىن، سوڭعى جىلداردان بەرى، ٴۇشتۇرپان اۋدانى بۇكىل اۋداندىق كەدەيلەردى "ەكىدەن تارىقتىرماۋ"دى جۇزەگە اسىرۋ نەگىزىندە، "ٴۇشتى قامتاماسىز ەتۋ"گە ٴتۇيىندى كۇش سالىپ، وقۋ ـ اعارتۋ ارقىلى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەپ، كەدەيلىكتىڭ تامىرىن قوپارۋ، ەمدەۋ قامتاماسىزدىعى ارقىلى قيىنشىلىقتان ارىلتۋ، بەيقۇت ٴۇي ارقىلى حالىقتى اۋقاتتاندىرىپ كەدەيلىك ۇياسىنان كوشىرۋ، نەگىزدىك قۇرىلىس ارقىلى كەدەي بەت ـ بەينەنى وزگەرتۋ سياقتى شارالار ارقىلى بۇقارانىڭ كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋداعى ىشكى قوزعاۋشى كۇشىن جانداندىرىپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋدىڭ قوعامدىق تىرەك جۇيەسىن ورناتتى.

قان جاساۋعا ٴمان بەرىپ، كاسىپ سالاسى ارقىلى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋدىڭ ونىمدىلىگىن كورنەكتىلەندىردى

كۇزگى جىن ـ تەرىننەن كەيىن، جيدەلى قىستاعىنداعى ٴۇي جيھازدارىن جاساۋ شارۋالار كاسىپتىك سەلبەستىك كووپەراتيۆىنىڭ ٴوندىرىسى قاۋىرت مەزگىلگە ٴوتتى، اعاش قۇرىلىمداۋ، ويما سالۋ، كەسۋ، قۇراستىرۋ سياقتى جۇمىس تارتىپتەرىنەن كەيىن، توپ ـ توپ زاماناۋي سافالار دايىندالدى. قۇراستىرۋشى جۇمىسشى ابىلەت مامەت جاسالىپ بولعان سافانى كۇشتەپ باسىپ كورىپ، رازىلىقپەن: "وتە بەرىك، قازىر شارۋالار بۇل سافالاردى قوناق ۇيىنە قويسا بولعانى، قالاداعى قاباتتى ۇيلەردەي بولىپ شىعا كەلەدى"، ـ دەدى.

ابىلەت اسىلىندە تامىشى بولاتىن، بيىل قىستاق ەنگىزگەن ٴۇي جيھازدارى زاۋىتىنىڭ "كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ سەحى" ٴوندىرىس باستاعاننان كەيىن، ول ىرىقتىلىقپەن سافا جاساۋدى ۇيرەنۋدى تالاپ ەتتى. "ٴۇيىمنىڭ ماڭىندا جۇمىس ىستەيمىن، ٴار كۇنى ۋاقىت شىعارىپ بالامدى مەكتەپكە اپارىپ، مەكتەپتەن الىپ كەلە الامىن. بۇل ارادا تاعى اعاششىلىق شەبەرلىگىن ۇيرەنىپ الدىم، كەلگەنىمە 4 اي بولدى، ايلىق ەڭبەكاقىم 2400 يۋان. قازىر زاۋىتىمىزداعى جۇمىسشىلار باستاپقىداعى 20 ادامنان 58 ادامعا مولايدى"، ـ دەدى ول.

جەمىس ـ ورمان شارۋاشىلىعى جيدەلى قىستاعىنىڭ ٴداستۇرلى كاسىبى، الايدا قىستاقتا جەمىس ـ ورمان ەگەتىن شارۋالار كاسىپتىك سەلبەستىك كووپەراتيۆى قۇرىلۋدان بۇرىن، قىستاق تۇرعىندارى مۇنان تيىمدىلىككە كەنەلە الماي كەلدى. "جەمىس اعاشىن بۇتاۋدى بىلمەسەك، جەمىستى وڭدەۋدى بىلمەسەك، قايتىپ كىرىس ارتتىراسىڭ؟"، ـ دەدى سەلبەستىك كووپەراتيۆىنىڭ مۇشەسى ماحمەت حالەل.

ماحمەت ۇرىمجىدە اسحانا اشقان، جاڭالىقتاردى ٴبىرشاما تەز قابىلداي الادى. 2017 ـ جىلى ول جەمىس اعاشتارىن بۇتاۋ تەحنيكاسىن ۇيرەنگەننەن كەيىن، ىرىقتىلىقپەن اۋىلداستارىنىڭ بۇتاۋىنا كومەكتەسەدى، ٴبىراق ٴىسىنارا جاسى ەگدەلەگەن قىستاق تۇرعىندارى كونە قويمايدى.

ٴبىر جىلعا جەتپەيتىن ۋاقىتتا، وسى قىستاق تۇرعىندارى بۇتالعاننان كەيىنگى جەمىس اعاشتارىنىڭ جەمىسى ۇلكەيىپ، مول تۇسكەنىن كورگەندە، ماحمەتتىڭ كومەگىن قابىلداماعاندارىنا وكىنەدى.

بيىل 3 ـ ايدا قىستاقتا جەمىس ـ ورمان ەگىنشىلىگى شارۋالار كاسىپتىك سەلبەستىك كووپەراتيۆى قۇرىلعاننان كەيىن، كووپەراتيۆتىڭ 10 نەشە مۇشەسى ٴبىر جاعىنان، قالىڭ قىستاق تۇرعىندارىن جەمىس اعاشتارىن بۇتاۋ تەحنيكاسى سياقتى قىزمەت وتەۋمەن قامداسا، ٴبىر جاعىنان، قىستاقتاعى جاس ورىكتى ٴبىر جەرگە جيناپ الىپ مانەرلەپ ورىك قاعىن جاسايدى، جاڭعاقتى ٴبىر جەرگە جيناپ سۇرىپتاپ، قوراپتايدى. قىستاق تۇرعىنى سامەت باراتتىڭ قۋانىشى قويىنىنا سيماي: "اۋلامداعى 10 نەشە ٴتۇپ جاڭعاق اعاشىن تەلىگەننەن كەيىن، ٴونىمى بۇرىنعى جىلدارداعىدان ٴبىر ەسە ارتتى، ونىڭ ٴۇستىنە باعاسى دا بۇرىنعىدان قىمبات ساتىلدى، سەلبەستىك كووپەراتيۆىنىڭ قىزمەت وتەۋى، جەتەكشىلىگى، شىنىندا، وتە جاقسى بولدى"، ـ دەدى.

باعىمشىلىق سەلبەستىك كووپەراتيۆى، جەردى اينالىمعا سالۋ سەلبەستىك كووپەراتيۆى، كوكونىس سەلبەستىك كووپەراتيۆى، قۇرىلىس اترەتىن قۇرۋ... كاسىپ سالالارىن دامىتۋ ارقىلى جيدەلى قىستاعىندا ورتا ەسەپپەن ٴبىر ۇيدە از دەگەندە ٴبىر ادام جۇمىسقا ورنالاستى. بۇكىل قىستاقتاعى ارحيۆ تۇرعىزىلىپ، كارتوچكالاندىرىلعان 164 كەدەي وتباسى ىركەس ـ تىركەس كەدەيلىكتەن ارىلىپ، جان باسىنداعى تازا كىرىسى 2014 ـ جىلى 4340 يۋاننان 2018 ـ جىلى 9138 يۋانعا، قىستاق كوللەكتيۆىنىڭ كىرىسى 2014 ـ جىلى 30 مىڭ يۋاننان 2018 ـ جىلى 150 مىڭ يۋانعا ارتىپ، كاسىپ سالاسى ارقىلى كەدەيلىكتەن ارىلتۋدىڭ ناتيجەسى كورنەكتى بولدى.

بىرىككەن كۇش ۇيىستىرىپ، دوڭگەلەك داۋلەتكە جەتۋ جولىندا بىرگە ارمان قۋدى

"مەن جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسىن سۇيەمىن"، "جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتكە جەتۋ جولىندا بىرەۋىنىڭ دە قاعىس قالۋىنا بولمايدى"... 71 جاستاعى قىستاق تۇرعىنى تۇرسىن توحتى ٴار كۇنى ۇيىندە ٴوزى جاساعان قارا تاقتاعا بورمەن جازۋ جازعاندى جالعاستىرىپ كەلەدى. ٴوزىنىڭ ۇيرەنۋدىڭ ناتيجەسىن كورگەندىگىن دالەلدەۋ ٴۇشىن، ول ٴتىلشىنىڭ كوز الدىندا وسى جۇرەك سوزدەرىن ٴبىر ـ بىرلەپ جازىپ شىقتى.

تۇرسىن جاس كەزىندە باسقا اۋىل ـ قالالاردا مۇعالىم بولعان، زەينەتكە شىققاننان كەيىن، اسىلىندە ٴۇشتۇرپان اۋدان قالاشىعىنا قونىستانعان، الايدا اۋىلىنىڭ وسى بىرنەشە جىلداعى وراسان زور وزگەرىستەرىن كورگەننەن كەيىن، قايتىپ كەلىپ اۋىلداستارىن كەدەيلىكتەن ارىلتىپ اۋقاتتانىپ، دوڭگەلەك داۋلەتتى ورەگە جەتۋگە باستاۋعا بەكىدى. ونىڭ ەسىك الدىندا 20 نەشە مۇلىك جەمىس باعى بار، اۋلاسىندا دا جەمىس اعاشتارى مەن كوكونىس ەگىپتى، كوپتەگەن قىستاق تۇرعىنى ۇنەمى ودان اۋىل شارۋاشىلىق تەحنيكالارىن ۇيرەنەدى.

"مەن اۋىلداستارىما ۇيرەتىپ جۇرگەن جەمىس اعاشتارىن بۇتاۋ، تەلۋ تەحنيكاسىن تۇگەلدەي ىشكى ولكەدەگى دوسىمنان ۇيرەنگەنمىن". تۇرسىن سويلەي ٴجۇرىپ، قول تەلەفونىنان ۇيچاتتى اشىپ، "جاۋ ىرچياڭ" اتتى ۇيچاتتاعى دوسىن تانىستىرىپ بىلاي دەدى: "مىناۋ شاندۇڭنىڭ ۋليان اۋدانىنداعى دوسىم، جەمىس اعاشتارىن ەگۋدىڭ شەبەرى، مەن بيىل سىناق رەتىندە شيە ەككەندە بۇكىلدەي سونىڭ كومەگىنە سۇيەندىم، بىلمەگەن جەرلەرىم بولسا، كەز كەلگەن ۋاقىتتا ونىمەن ۇيچاتتا سويلەسەمىن".

قىستاقتاعى ٴۇي جيھازدارى سەلبەستىك كووپەراتيۆى مەن باعىمشىلىق سەلبەستىك كووپەراتيۆىنىڭ ٴبىر جول عانا ٴبولىپ جاتىر، ٴۇي جيھازدارى سەلبەستىك كووپەراتيۆىنىڭ جاۋاپتىسى لو چاۋجۇننىڭ قاراۋىنشا، باعىمشىلىق سەلبەستىك كووپەراتيۆىنىڭ جاۋاپتىسى سالام ۋايىت ونىڭ كورشىسى عانا ەمەس، ٴتىپتى جاقسى باۋىرلاسى، تاماشا سەرىگى. ىلگەرىدە حۋناندىق لو چاۋجۇن ۇرىمجى قالاسى ميدۇڭ رايونىندا ٴۇي جيھازدارى زاۋىتىن اشقان، سالام ونى اعاش ماتەريالدارىمەن قامداعان. بىلتىر قىستاقتا "كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ سەحى" قۇرىپ قىستاق تۇرعىندارىن جۇمىسقا ورنالاستىرىپ كەدەيلىكتەن ارىلتۋعا باستاۋ كەرەك بولعاندا، سالام لو چاۋجۇنگە ۇسىنىس بەرىپ: "ٴبىزدىڭ جەردىڭ تال ـ تەرەگى مول، ەگەر سەن ٴبىزدىڭ قىستاققا بارىپ جاساۋ سەحىن قۇرساڭ، مەن اعاشتاردى وسىنشاما ۇزاققا تاسىمايتىن ەدىم، سەن دە جول كىرە تولەپ اۋرە بولمايتىن ەدىڭ"، ـ دەيدى. اقىرىندا قىزمەت اترەتىنىڭ زور كۇشپەن قولداپ ـ قۋاتتاۋىندا، لو چاۋجۇننىڭ سافا جاسايتىن "كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ سەحى" ٴساتتى وندىرىسكە قوسىلدى.

جيدەلى قىستاعىندا ەرىكتىلەر قىزمەت وتەۋ اترەتى بار، ەرىكتىلەردىڭ اراسىندا قىزمەت اترەتىنىڭ مۇشەلەرى، قىستاق كادرلارى، تاعى دا پارتيا مۇشەلەرى، وداق مۇشەلەرى جانە ىنتالى بۇقارا دا بار، ولار ۇنەمى ەڭبەككۇشى كەمشىل كەدەي وتباسىلارىنا بارىپ ەرىكتىلەر قيمىلىن ورىستەتەدى. قىستاق تۇرعىندار كوميتەتىنىڭ ورىنباسار مەڭگەرۋشىسى تۇرعۇن ياسىن قىستاقتاعى قۇرىلىس اترەتىنىڭ باستىعى، كەدەي وتباسىلارىندا نە جۇمىس بولسا، ول حابارلاندىرسا بولعانى، بارعان ەرىكتىلەر قاي ـ قاشان دا الدىن الا مولشەرلەگەن ادام سانىنان الدەقايدا كوپ بولىپ شىعادى.

"قىستاقتاعى بەيقۇت ۇيلەردى سالىپ بولعاننان كەيىن، ٴبىزدىڭ قۇرىلىس جۇرگىزۋ اترەتىمىز باسقا قىستاقتارعا بارادى. وسىلاي ىستەگەندە، باسقا قىستاقتاردىڭ قونىستانۋ ورتاسىن جاقسارتۋعا دەم بەرۋمەن بىرگە، قۇرىلىس جۇرگىزۋ اترەتى مۇشەلەرىنىڭ كىرىسىن ارتتىرۋىنا دا بولادى. كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋدا، قىستاقتار ٴبىرى ـ بىرىنە كومەكتەسۋى، ٴبىرى ـ بىرىنەن ۇيرەنۋى، ٴبىر نيەتپەن قول ۇستاسىپ بىرگە اۋقاتتانۋعا بەت الۋى كەرەك"، ـ دەيدى تۇرعۇن.

كورشى قىستاق تۇرعىندارىمەن بىرگە قارا ساڭىراۋقۇلاق جىلجايىن باپتاپ ـ باسقارىپ، قىزمەت اترەتىنىڭ مۇشەلەرىمەن، قىستاق كادرلارىمەن بىرگە كەدەيلىكتەن ارىلىپ اۋقاتتانۋدىڭ جولدارىن جانە كىرىستى ارتتىرۋ كەڭىستىگىن قاراستىردى... ىنتىماقتىڭ كۇشى، اقىل ـ پاراساتتىڭ الاۋى جيدەلى قىستاعىنداعى كادرلار مەن بۇقارانى كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ بارىسىنداعى جاڭا سايىستارعا، تىڭ ماسەلەلەرگە، جاڭا جاعدايلارعا بايسالدىلىقپەن توتەپ بەرىپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋدىڭ ەڭ سوڭعى باسقىشىنا تابان تىرەي بار كۇشپەن ۇمتىلۋعا جەبەدى.

ٴۇشتۇرپان اۋدانىندا، كاسىپ سالاسى ارقىلى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋعا دەم بەرۋدىڭ رولى كۇن سايىن كورنەكتىلەنۋدە.

(باسى 1 ـ بەتتە)

كىشىسى اۋىل شارۋاشىلىعى قۇرال ـ جابدىقتارىن ۋاكىلدىك ساتىپ الۋ، ەمدەۋ جەتكىزۋ، ٴدارى ـ دارمەك جەتكىزۋ بولسىن، وسىنداي سىرتقى كۇش شارالارى كەدەي وتباسىلارعا زور مەيىر مەن كۇش ـ قۋاتتى سەزىندىردى.

الايدا ٴوز باسى قۇلشىنباسا، سىرتقى كۇشتىڭ كومەگى قانشالىق زور بولعانىمەن، رولىن ٴونىمدى ساۋلەلەندىرە الۋى قيىن. ٴۇشتۇرپان اۋدانىنىڭ ٴار جاقتاعى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ كۇشتەرى "قان بەرۋ"گە ٴمان بەرۋدەن "قان جاساۋ"عا اناعۇرلىم ٴمان بەرىپ، كەدەي بۇقارانىڭ "قوس قولىنا سۇيەنىپ كەدەيلىكتەن ارىلىپ اۋقاتتانۋ" بەلسەندىلىگىن، ىرىقتىلىعىن، جاسامپازدىعىن جانداندىردى. قىستاق تۇرعىندار كوميتەتىنىڭ اۋلاسىنا نەمەسە "كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ سەحىنا"، قىستاق اشقان زاۋىتتارعا كىرسەڭىز، كوشە ـ كوشەلەردەگى ۇگىت تاقتالارىنا، شارۋالار سۋرەتىنە كوز جەبەرسەڭىز، ٴبار ـ بارىنەن كەدەي وڭىرلەردەگى كادرلاردىڭ، بۇقارانىڭ ٴىس تىندىرىپ شارۋاشىلىق قۇرۋداعى تەبىندى ارىنى مەن قايرات ـ جىگەرىنىڭ جالىنداعانىن سەزىنە الاسىز.

سىرتقى كۇشتەردەن جاقسى پايدالانىپ، ىشكى كۇشتەردى جانداندىرعاندا عانا، بىرىككەن كۇش قالىپتاستىرۋعا بولادى. نەگىزگى ساتىداعى پارتيا ۇيىمدارىنىڭ جاۋىنگەر قورعاندىق رولى مەن پارتيالى كادرلاردىڭ اۋانگارد، ۇلگىلىك رولىن تولىق ساۋلەلەندىرىپ، پارتيالى كادرلاردىڭ ىرىقتىلىعى ارقىلى بۇقارانىڭ ىقپالداستىعىن قولعا كەلتىرىپ، باسشىلار باستاماشىلدىقپەن ىستەيتىن، كادرلار تالاسا ىستەيتىن، بۇقارا ىلەسە ىستەيتىن بىرىككەن كۇشپەن قامال الۋ جاعدايىن قالىپتاستىرىپ، "مەنى كەدەيلىكتەن ارىلت" دەۋدەن "مەن كەدەيلىكتەن ارىلامىن" دەۋگە ٴوتۋدى شىن مانىندە ورىنداۋ كەرەك.